

Reformáció és katolikus megújulás

Reformáció: egy vallási mozgalom, melynek célja a katolikus egyház megújítása

Előzményei:

- A XVI. Században Németországra a politikai széttagoaltság a gazdasági különbségek és a társadalmi ellentétek voltak jellemzőek
- Az egyes társadalmi rétegek szemben álltak egymással (Paraszság-nemesség, plebejus-patrícius)
- Egész társadalom szemben állt az egyházzal az egyház fényűző életmódja miatt
- Közvetlen kiváltó ok: búcsúcédulák árusítása (bűnök megváltása)

Kezdet:

- 1517. október 31: Luther Márton, ágoston rendi szerzetes kitűzte 95 pontos tételsorát a Wittenbergi templom kapujára

Lényege:

- Egyedül a hit által üdvözülni az ember, nincs szükség az egyház közvetítésére, az egyházi vagyoni, pápai hatalomra
- Elveti a búcsúcédulákat,
- Hirdeti a 2 szín alatti áldozást,
- Anyanyelvi igehirdetést

A pápa kiközösítette Luthert, a császár birodalmi átokkal sújtotta, bölcs Frigyes nyújtott neki menedéket

Lefordította itt németre a Bibliát

1529:

Engedélyezték, hogy Luther hívei megtartsák hitüket, de nem terjeszthetik (protestáltak (tiltakoztak) - > protestáns)

1555: Augsburgi vallásbéke (katolikusok és protestánsok békében éljenek)

Irányzatai:

- Lutheri (evangélikus egyház):
 - Nemesség körében népszerű
- Népi (anabaptizmus (újrakeresztelők)):
 - Vezető: Münzer Tamás
 - Felnőtt korban újrakeresztelkednek
 - Jézus szegény életét hirdették, elvetették a magántulajdont
- Polgári (református egyház)
 - Vezető: Kálvin János
 - Fő tanítása:
 - Predesztináció (eleve elrendelés (pokolba vagy mennybe kerülünk))
 - Köztársasági alapokra épül
 - Presbiterekből és prédikátorokból álló egyházi tanács irányítja
- Szentháromság tagadók:
 - Más néven: unitáriusok
 - Csak Erdélyben nem tartották eretneknek

Reformáció hatásai:

- Nemzeti nyelv fejlődése
- Oktatás támogatása (iskolák alapítása)
- Könyvnyomtatás támogatása

Ellenreformáció: vallási mozgalom

- Célja:
 - Katolikus egyház tekintélyének visszaállítása

- Hívek visszaszerzése
- Elindítója a tridenti zsinat
- Vezető szerepet a jezsuita rend töltött be
- Alapítója: Loyola Ignác
- Jellemző:
 - Katonás fegyelem
 - Fizikai munkát végeztek
 - Felléptek a búcsúcédulák ellen
 - Újraindították az inkvizíciót
 - Kiadták a tiltott könyvek jegyzékét, az indexet
 - Papnevelő intézményeket alapítottak
 - Stílusirányzata a barokk:
 - Monumentalitás, túldíszítettség, aranyozás, érzelmek ábrázolása, kupolák, nagy lépcsősorok
 - Képviselők:
 - Szobrász: Bernini
 - Festő: Rembrandt, Rubens
 - Irodalom:
 - Milton
 - Comeille
 - Zenében:
 - Műfaj: opera
 - Szerző: Monteverdi